

DA-105

December-2018

B.Com., Sem.-I**CC-101 : Economics
(Business Economics)
(Old)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (a) અર્થશાસ્ત્ર અંગે માર્શલની કલ્યાણલક્ષી વ્યાખ્યા ચર્ચો. 14
અથવા
રોબિન્સ દ્વારા પ્રસ્તુત અર્થશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા ટીકા સહિત સમજાવો.
- (b) નીચેના બહુવિકલ્પ પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 4
- (1) કલ્યાણને લગતી અર્થશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા _____ અર્થશાસ્ત્રીએ આપી છે.
(a) એડમ સ્મિથ (b) રોબિન્સ (c) માર્શલ
- (2) તુષ્ટિગુણ એટલે _____.
(a) આનંદ (b) સારાપણું (c) સંતોષ
- (3) નીચેનામાંથી કઈ વસ્તુનું ઉપયોગીતા મૂલ્ય ઘણું ઊંચું હોય છે અને વિનિમય મૂલ્ય હોતું નથી ?
(a) પુસ્તક (b) સૂર્યપ્રકાશ (c) સ્કૂટર
- (4) વપરાશી વસ્તુઓ ગ્રાહકોની જરૂરીયાતોને _____ રીતે સંતોષે છે.
(a) પ્રત્યક્ષ (b) પરોક્ષ (c) સ્થિર
2. (a) માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતાને અસર કરતાં પરિબળો વર્ણવો. 14
અથવા
માંગનો નિયમ આકૃતિની મદદથી સમજાવો, તેના મુખ્ય અપવાદો સમજાવો.
- (b) નીચેના બહુવિકલ્પ પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 4
- (1) કિંમત અને માંગ વચ્ચે _____ સંબંધ છે.
(a) સીધો (b) વ્યસ્ત (c) સાપેક્ષ
- (2) અર્થશાસ્ત્રમાં કઈ માંગના અભ્યાસનું મહત્ત્વ છે ?
(a) વ્યક્તિગત માંગ (b) બજાર માંગ (c) મૂલ્યસાપેક્ષ માંગ
- (3) માંગ _____ નું વિધેય છે.
(a) કિંમત (b) અન્ય પરિબળો (c) ઉપરનામાંથી એકપણ નહીં
- (4) અન્ય પરિબળોમાં થતા ફેરફારના કારણે માંગમાં થતાં ફેરફારને _____ કહે છે.
(a) માંગ વિસ્તરણ-સંકોચન
(b) માંગ મૂલ્યસાપેક્ષતા
(c) માંગમાં વધારો-ઘટાડો

3. (a) પરિવર્તનશીલ સાધનપ્રમાણનો નિયમ આકૃતિની મદદથી સમજાવો.

14

અથવા

- સમજાવો : (1) ઉત્પાદન વિધેય
(2) સરેરાશ ખર્ચ અને સીમાંત ખર્ચ
(3) સરેરાશ આવક અને સીમાંત આવક

(b) નીચેના બહુવિકલ્પ પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

3

- (1) ઉત્પાદન વિધેય કયા પરિબલો વચ્ચેનો સંબંધ દર્શાવે છે ?
(a) ઉત્પાદન અને વેચાણ
(b) ઉત્પાદન અને ખરીદી
(c) ઉત્પાદન અને ઉત્પાદનના સાધનો
- (2) બજેટ રેખા શું દર્શાવે છે ?
(a) ગ્રાહકની ખરીદીની શક્યતા
(b) ગ્રાહકની ખરીદીની આવડત
(c) ગ્રાહકની ખર્ચવાપાત્ર આવક
- (3) ઉત્પાદન શક્યતા રેખા એટલે _____
(a) વેચાણ રેખા (b) ક્રમાંક રેખા (c) ખર્ચ રેખા

4. (a) પૂર્ણ હરિક્ષાઈનો અર્થ આપી, તેના લક્ષણો વર્ણવો.

14

અથવા

- સમજાવો : (1) વસ્તુ વિકલન
(2) ઈજારાનો અર્થ અને લક્ષણો

(b) નીચેના બહુવિકલ્પ પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

3

- (1) નીચેનામાંથી કયા બજારમાં વેચવામાં આવતી વસ્તુઓ સમાનગુણી હોય છે ?
(a) પૂર્ણ હરિક્ષાઈ (b) અલ્પહસ્તક ઈજારો (c) ઈજારો
- (2) કયા સમયગાળામાં પેઢીઓની સંખ્યામાં વધઘટ થતી નથી ?
(a) લાંબા ગાળામાં (b) મધ્યમ ગાળામાં (c) ટૂંકા ગાળામાં
- (3) ઈજારાયુક્ત હરિક્ષાઈનો ખ્યાલ કયા અર્થશાસ્ત્રીએ રજૂ કર્યો છે ?
(a) પ્રો. માર્શલ (b) પ્રો. હિક્સ (c) પ્રો. ચેમ્બરલીન

DA-105

December-2018

B.Com., Sem.-I**CC-101 : Economics
(Business Economics)
(Old)****Time : 2:30 Hours]****[Max. Marks : 70**

1. (a) Discuss Marshall's welfare definition of Economics. 14

OR

Critically discuss the definition of Economics given by Robbins.

- (b) Choose correct answer from the following options. 4

- (1) _____ Economist has given the definition of economics related to welfare.

(a) Adam smith (b) Robbins (c) Marshall

- (2) Utility means _____.

(a) Enjoyment (b) Goodness (c) Satisfaction

- (3) For which of the following goods use-value is very high and it has no barter value ?

(a) Books (b) Sunlight (c) Scooter

- (4) Consumer goods satisfy human wants _____.

(a) Directly (b) Indirectly (c) Constant

2. (a) Describe the factors affecting price elasticity of demand. 14

OR

Explain the Law of Demand with the help of diagram and also discuss its main exceptions.

- (b) Choose correct answer from the following options. 4

- (1) There is a _____ relation between Price and Demand.

(a) Direct (b) Inverse (c) Relative

- (2) In study of economics _____ demand is important.

(a) Individual

(b) Market

(c) Relative

- (3) Demand is a function of _____.

(a) Price (b) Other factors (c) None of the above

- (4) A change in the quantity of a commodity demand as a result of a change in other factor is known as _____.

(a) Extension and contraction in demand

(b) Price elasticity of demand

(c) Increase and decrease in demand

3. (a) Explain the law of variable proportions with the help of diagram. 14

OR

- Explain : (1) Production function
(2) Average cost and Marginal cost
(3) Average revenue and marginal revenue

(b) Choose correct answer from the following options. 3

(1) Production function factors show the Relationship between _____

- (a) Production and sale
(b) Production and purchase
(c) Production and factors of production

(2) What is budget line ?

- (a) Possibility of purchase of consumer
(b) Purchase specialty of consumer
(c) Consumer spendable of income

(3) Production possibility curve means _____

- (a) Sales curve
(b) Transformation curve
(c) Cost curve

4. (a) Give the meaning of perfect competition, and describe its characteristics. 14

OR

- Explain: (1) Item disruption
(2) Meaning and Characteristics of Monopoly.

(b) Choose correct answer from the following options: 3

(1) In which market goods sold are homogenous ?

- (a) Perfect competition
(b) Oligopoly
(c) Monopoly

(2) In which time period numbers of firms are not changed ?

- (a) Long (b) Medium (c) Short

(3) Which economist has given the concept of monopolistic competition ?

- (a) Prof. Marshall (b) Prof. Hicks (c) Prof. Chamberlin

DA-105

December-2018

B.Com., Sem.-I**CC-101 : Economics
(Principles of Economics-I)
(New)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(2) જમણી બાજુએ દર્શાવેલ અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

1. (A) ઘટતાં સીમાંત તુષ્ટિગુણના નિયમની સમજૂતી આપો. 14
અથવા
માંગનો નિયમ આકૃતિની મદદથી સમજાવો.
- (B) બહુ વિકલ્પીય પ્રશ્નો : 4
- (1) વપરાશ અને સીમાંત તુષ્ટિગુણ વચ્ચે કેવો સંબંધ છે ?
(A) વ્યસ્ત (B) સીધો (C) સરખો (D) એકેય નહીં
- (2) ગ્રાહકની સમતુલા એટલે
(A) મહત્તમ ખર્ચ (B) મહત્તમ તુષ્ટિગુણ
(C) મહત્તમ આવક (D) મહત્તમ વપરાશ
- (3) વસ્તુની માંગરેખા સામાન્ય સંજોગોમાં કેવી હોય છે ?
(A) ક્ષિતિજને સમાંતર (B) ઋણ ઢાળની
(C) ધન ઢાળની (D) ઊભી ધરીને સમાંતર
- (4) તુષ્ટિગુણ એટલે _____
(A) સદ્ગુણ (B) આનંદ
(C) ઉપયોગિતા (D) સંતોષ આપવાની ક્ષમતા
2. (A) તટસ્થરેખાનાં લક્ષણો અને અર્થ આકૃતિની મદદથી સમજાવો. 14
અથવા
ઘટતાં સીમાંત અવેજીના દરનો નિયમ આકૃતિની મદદથી સમજાવો.
- (B) બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નો : 4
- (1) હલકા પ્રકારની વસ્તુ અને માંગ વચ્ચે કેવો સંબંધ હોય છે ?
(A) હકારાત્મક (B) નકારાત્મક
(C) તટસ્થ (D) ઉપરનું એકેય નહીં
- (2) સામાન્ય રીતે અવેજી અસર કેવી હોય છે ?
(A) ઋણ (B) ધન (C) શૂન્ય (D) સ્થિર

(3) તકરેખાને બીજા કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?

(A) માંગરેખા (B) તટસ્થ રેખા

(C) કિંમત રેખા (D) બજેટ રેખા

(4) નીચેનામાંથી કઈ સ્થિતિમાં ગ્રાહકને સમતુલા પ્રાપ્ત થાય છે ?

(A) કિંમત = સીમાંત તુષ્ટિગુણ (B) કિંમત > સીમાંત તુષ્ટિગુણ

(C) કિંમત < સીમાંત તુષ્ટિગુણ (D) ઉપરમાંથી એકપણ નહીં

3. (A) માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતાના પ્રકારો જણાવી, માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતાનું મહત્ત્વ સમજાવો.

14

અથવા

માંગની આવક સાપેક્ષતાના પ્રકારો જણાવી, માંગની આવક સાપેક્ષતાને અસર કરતાં પરિબલો સમજાવો.

(B) બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નો :

3

(1) સંપૂર્ણ મૂલ્યસાપેક્ષ માંગવાળી વસ્તુની માંગરેખા કેવી હોય છે ?

(A) આડી ધરીને સમાંતર

(B) ધન ઢાળવાળી

(C) ઋણ ઢાળવાળી

(D) ઊભી ધરીને સમાંતર

(2) મોજશોખની વસ્તુ હોય તો એની માંગની આવક મૂલ્યસાપેક્ષતા _____

(A) ધન અને એકમથી ઓછી હોય.

(B) ઋણ અને એકમથી વધુ હોય.

(C) ધન અને એકમથી વધુ હોય.

(D) ઋણ અને એકમથી ઓછી હોય.

(3) માંગની આવક સાપેક્ષતાના કેટલા પ્રકાર હોય છે ?

(A) એક

(B) બે

(C) ત્રણ

(D) ચાર

4. (A) પરિવર્તનશીલ સાધન પ્રમાણનો નિયમ સમજાવો.

14

અથવા

એકમ વિકાસના લાભ અને ગેરલાભ ચર્ચો.

(B) બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નો :

3

(1) અર્થશાસ્ત્રમાં ટૂંકોગાળો એટલે એવો ગાળો જેમાં _____

(A) બધાં સાધનો અસ્થિર હોય છે.

(B) બધાં સાધનો સ્થિર હોય છે.

(C) કોઈ એક સાધન અસ્થિર હોય છે.

(D) આમાંથી એકેય નહીં.

(2) ઉત્પાદન વિધેય એટલે ઉત્પાદન _____

(A) કુલ આવક અને કુલ ખર્ચ વચ્ચેનો સંબંધ

(B) કિંમત અને પુરવઠા વચ્ચેનો સંબંધ

(C) ઉત્પાદન અને સીમાંત ખર્ચ વચ્ચેનો સંબંધ

(D) સાધન પ્રમાણ અને ઉત્પાદન પ્રમાણ વચ્ચેનો સંબંધ

(3) ઘટતી પેદાશનો નિયમ કયા સમયગાળાનો નિયમ છે ?

(A) લાંબો ગાળો

(B) ટૂંકો ગાળો

(C) લાંબો અને ટૂંકો ગાળો

(D) પ્રાચીન

Seat No. : _____

DA-105

December-2018

B.Com., Sem.-I

**CC-101 : Economics
(Principles of Economics-I)**

(New)

03758

Time : 2:30 Hours

[Max. Marks : 70]

- Instructions :** (1) All questions are compulsory.
(2) Figure to the right indicate marks allotted to each questions.

1. (A) Explain the law of diminishing marginal utility. 14

OR

Explain the law of Demand with the help of diagram.

(B) Multiple Choice Questions. 4

(1) What is the nature of relationship between marginal utility and consumption ?

- (A) Inverse (B) Positive
(C) Parallel (D) Neither

(2) Consumer's equilibrium implies

- (A) Maximum expenditure (B) Maximum utility
(C) Maximum income (D) Maximum consumption

(3) Generally Demand curve has which slope ?

- (A) Parallel to axis (B) Negative
(C) Positive (D) Parallel to y axis

(4) Utility implies _____

- (A) Pleasure (B) Happiness
(C) Usefulness (D) A commodity's capacity to satisfy wants

2. (A) Explain the meaning and characteristics of indifference curve with the help of diagrams. 14

OR

Explain the law of diminishing marginal rate of substitution.

(B) Multiple Choice Questions.

(1) Giffen goods and its demand have _____ relationship. 4

- (A) Positive (B) Negative
(C) Neutral (D) None of the above

- (2) Substitution effect is always
 (A) Negative (B) Positive
 (C) Zero (D) Steady
- (3) What else is opportunity line called ?
 (A) Demand line (B) Indifference curve
 (C) Price line (D) Budget line
- (4) From the following in which situation consumer's equilibrium is obtained ?
 (A) Price = Marginal utility (B) Price > Marginal utility
 (C) Price < Marginal utility (D) None of the above

3. (A) Describe the type of elasticity of Demand and discuss the usefulness of the concept of its. 14

OR

Discuss the types and factors effecting income elasticity of demand. ✓

- (B) Multiple Choice Question. 3

- (1) What is the slope of demand curve when demand is perfectly elastic ?
 (A) Parallel to horizontal axis (B) Positively slope
 (C) Negative slope (D) Parallel to vertical axis
- (2) For luxury income elasticity of demand is _____
 (A) Positive and less than one (B) Negative and greater than one
 (C) Positive and greater than one (D) Negative and less than one
- (3) How many types of income elasticity of demand are there ?
 (A) One (B) Two
 (C) Three (D) Four

4. (A) Explain the law of variable proportion. 14

OR

Discuss the Internal Economics and Dis-economics.

- (B) Multiple Choice Question. 3

- (1) In Economics short run refers to _____
 (A) All factors fixed (B) All factors variable
 (C) Only one factor variable (D) None of the above
- (2) Production functions means _____
 (A) Relation between total income and total cost.
 (B) Relation between supply and price.
 (C) Relation between production and marginal cost. ✓
 (D) Relation between factor amount and output.
- (3) Which time run the law of decreasing returns applied ?
 (A) Long run (B) Short run
 (C) Long and Short run (D) Ancient